

Asia: VN/11289/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi merituulivoiman kiinteistö- ja tuloverotusta koskevaksi lainsäädännöksi

1. Lakiehdotusten tarve ja tavoitteet

Kommenttinne lakiehdotusten tarpeesta ja tavoitteista. Voitte tässä yhteydessä esittää myös näkemyksenne vaikutusarvioinnista sekä yksilöidä näkemyksiänne ehdotusten hyödyistä ja haitoista.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää kannatettavana merituulivoiman kiinteistöveron alentamista aluevesillä sekä kiinteistöverotusta koskevan sääntelyn selkeyttämistä talousvyöhykkeellä. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo kuitenkin, ettei esityksellä voida varmistua tavoitteesta saattaa merituulivoimaloiden verorasitus yhdenmukaisemmaksi maatuulivoimaloiden kanssa. Perustelut on esitetty kysymyksen 6. (Merituulivoimaloiden jälleenhankinta-arvot) yhteydessä.

2. Kiinteistöveropohja Suomen talousvyöhykkeellä

Kommenttinne kiinteistöveropohjan laajentamisesta Suomen talousvyöhykkeelle.

Varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain muuttamista koskevan ehdotuksen mukaisesti alennettu jälleenhankinta-arvo koskee sellaista merelle pääosin aluksesta rakennettua tai siltä asennettua voimalaitokseen kuuluvaa rakennelmaa, jonka perustukset sijaitsevat vesialueella ja ovat ympärivuotisesti veden alla teoreettisella keskiveden korkeudella tai ovat kelluvia. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota rakennelman määritelmän toimivuuteen. Nykyisilläkään vakiintuneilla perustamistavoilla ei ole täysin selvää mikä osuus merelle rakennetun voimalaitoksen rakenteista on katsottavissa perustuksiksi ja mikä muiksi rakenneosiksi. Lisäksi perustamistavat voivat muuttua.

3. Kiinteistöveroprosentit Suomen talousvyöhykkeellä

Kommenttinne veroprosenttien määräytymisestä.

-

4. Kiinteistöveron saajat Suomen talousvyöhykkeellä

Kommenttinne kiinteistöveron jakautumisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että esityksessä tulisi perustella, miksi kunta, jossa merituulivoimahankkeen kantaverkon liittymispiste sijaitsee, on oikeutettu jako-osuuteen, mutta kunta jonka kautta kulkee ainoastaan liittymisjohto liittymispisteeseen, ei ole oikeutettu jako-osuuteen. Sähkön siirtoyhteydestä aiheutuvat vaikutukset voivat tällaisessa kunnassa olla jopa suurempia kuin kunnassa, jossa kantaverkon liittymispiste sijaitsee.

5. Suomen alueellinen määritelmä tuloverolaissa

Kommenttinne ehdotuksesta.

-

6. Merituulivoimaloiden jälleenhankinta-arvot

Kommenttinne ehdotuksesta.

Yksi esityksen tavoitteista on saattaa merituulivoimaloiden verorasitus yhdenmukaisemmaksi maatuulivoimaloiden verotuksen kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että ehdotetun kaltaisella sääntelyllä tämän tavoitteen täyttymisestä ei voida varmistua. Hallituksen esityksessä on esitetty esimerkkilaskelma merituulivoimalan ja maatuulivoimalan kiinteistöveron määrästä tuotettua megawattituntia kohden voimalan elinkaaren aikana. Merituulivoimalan rakentamisen kustannuksiin ja merituulivoimalan verotusarvoon vaikuttaa huomattavasti meren syvyys rakennuspaikalla. Kiinteille meriperustoille rakennettavia merituulivoimaloita suunnitellaan noin 15 – 60 metrin syvyisille merituulivoima-alueille. Kiinteistöverotuksessa huomioitavat rakentamiskustannukset voivat nousta kymmenillä prosenteilla kun verrataan 15 metrin ja 60 metrin syvyyteen rakennettavia voimaloita. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että laskelmien pohjana oleva arvio merituulivoimalan rakentamisen kustannuksista on puutteellinen, koska verorasitusta koskeissa laskelmissa ei ole huomioitu meren syvyyden aiheuttamia vaihteluita rakentamiskustannuksiin eikä tehty vertailua verorasituksesta eri syvyyksiin rakennetuista merituulivoimaloista. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että merituulivoimalan jälleenhankinta-arvo kiinteistöverotusta varten tulee pyrkiä määrittämään tavalla, jolla meren syvyyden vaikutuksilla rakentamiskustannuksiin ei ole olennaista vaikutusta merituulivoimalan verorasitukseen. Muuten vaikuttaa mahdottomalta yhdenmukaistaa kiinteistöverotusta maatuulivoiman kanssa tuotettua energiayksikköä kohden laskettuna, koska merituulivoimaloiden verorasitus olisi toisistaan voimakkaasti eriävä rakentamispaikan meren syvyyden vaihteluiden vuoksi. Meren syvyydellä ei ole vaikutusta merituulivoimalan tuotantoon.

Hallituksen esityksen vaikutusarvioinnin mukaisesti merituulivoimaloiden arvostamista koskevan ehdotuksen arvioidaan osaltaan kannustavan investoimaan merituulivoiman rakentamiseen aluevesillä. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että esitys ei nykyisellään tuota kannustavaa vaikutusta merituulivoimarakentamiseen. Esityksessä tuodaan esille tarve tarkastella toimenpidettä säännöllisesti sen varmistamiseksi, että etua ei myöhemminkään aiheudu maatuulivoimaloihin nähden esimerkiksi rakennus- tai toimintakustannusten alenemisen tai sähkön markkinahinnan nousun johdosta. Hallituksen esityksessä ei ole kuitenkaan kuvattu ajankohtaa tai tapaa tarkastelun tekemiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriö korostaa, että ottaen huomioon merituulivoimahankkeiden koon ja suunnittelujänteen, merituulivoimarakentamista kannustavan vaikutuksen aikaansaamiseksi hankekehittäjillä tulee olla huomattavasti ennen investointipäätöksen tekemistä riittävä varmuus merituulivoimalan verorasituksesta koko elinkaaren ajalta. Ennakoitavan veropolitiikka on tärkeää

yritysten ja investointiympäristön houkuttelevuuden kannalta. Hallituksen esityksestä ei selviä koskeeko mainittu uudelleentarkastelu vain uusia tarkasteluhetken jälkeen rakennettavia voimaloita vai voiko tarkastelu aiheuttaa verorasituksen nousua myös tarkasteluhetkellä jo rakennetuissa voimaloissa.

Esityksen mukaan merituulivoimaloiden kiinteistöveron keventämistä koskevaa muutosta sovellettaisiin voimalaitoksiin, joiden rakentaminen on aloitettu 1.1.2025 tai sen jälkeen. Keventäminen ei siis koskisi ainoaa Suomessa jo toimivaa merituulivoimapuistoa. Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää huomioimaan, että päätökset Suomen Hyötytuuli Oy:n merituulivoimademonstraatiohankkeen tukemisesta tehtiin ajanjaksona, jolloin merituulivoimaan kohdistui nykyistä alhaisempi kiinteistövero. Voimalaitoksiin sovellettavan kiinteistöveron soveltaminen tuulivoimaloihin tuli mahdolliseksi hankkeesta tehdyn tuki- ja investointipäätösten jälkeen heikentäen hankkeen kannattavuutta alkuperäiseen suunnitelmaan nähden. Siten työ- ja elinkeinoministeriö ei katso perustelluksi jättää yhtä toimijaa kiinteistöveron keventämisen ulkopuolelle.

7. Muita huomioita

Voitte tässä yhteydessä tuoda esille ehdotuksiin liittyviä muita huomioita.

Esityksessä kuvataan suunnitteilla olevia merituulivoimahankkeita Suomen talousvyöhykkeellä ja tuodaan esille esimerkiksi myönnettyjen tutkimuslupien määrä sekä vuoden 2025 alusta voimaan tullut talousvyöhykkeen merituulivoimalaki. Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää täsmentämään, että jatkossa talousvyöhykkeen merituulivoima-alueita voidaan jakaa hankekehittäjille ainoastaan Energiaviraston järjestämän kilpailutuksen kautta. Suomen talousvyöhykkeestä annettua lakia, jonka nojalla tutkimusluvat on myönnetty, ei enää sovelleta merituulivoimatoimintaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö huomauttaa, että talousvyöhykelain 3 luku ei koske talousvyöhykkeellä sovellettavaa lainsäädäntöä kuten esityksen sivulla 7 todetaan. Ehdotamme kyseisen lauseen muokkaamista seuraavasti: Lain 5 a §:n mukaan talousvyöhykelain 3 lukua talousvyöhykkeen taloudellisesta hyödyntämisestä ja siihen tähtäävästä tutkimuksesta sekä rakentamisesta talousvyöhykkeellä ei sovelleta tuulienergian hyödyntämiseen ja siihen tähtäävään tutkimukseen Suomen talousvyöhykkeellä, vaan näihin sovellettaisiin lakia merituulivoimasta talousvyöhykkeellä.

Esityksen mukaan merituulivoimaloiden verotusarvojen alentaminen todennäköisesti johtaisi merituulivoimaloiden rakentamisen lisääntymiseen myös Suomen talousvyöhykkeellä. Esityksen mukaan myös kiinteistöverolain lähtökohtien perusteella voidaan perustellusti katsoa, että kiinteistöverolakia ei nykyisin sovelleta Suomen talousvyöhykkeellä, koska kiinteistöverolain 2 §:n mukaiset yksiköt eivät sijaitse Suomessa eikä minkään kunnan alueella. Näin ollen lakiehdotuksessa ei nykytilaan verrattuna ole kyse talousvyöhykkeen osalta verotusarvojen alentamisesta vaan kiinteistöverotuksen laajentamisesta koskemaan myös talousvyöhykettä.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että valtiontalouteen kohdistuvissa vaikutuksissa tulisi huomioida, että talousvyöhykkeen merituulivoimalain mukaan alueet kilpailutetaan laatu- ja hintakriteerien pohjalta. Mikäli toimijat ovat valmiita maksamaan alueiden käyttöoikeudesta, verokustannukset vaikuttaisivat suoraan toimijoiden haluun maksaa alueiden käytöstä.

Esityksessä on todettu, että Tahkoluodon merituulivoimapuisto on tarkoitus laajentaa, ja että laajennuksen merituulivoimaloista kaksi rakennetaan 30 miljoonan euron energiainvestointituen saaneena demonstraatiohankkeena vuosina 2023–2026. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että Tahkoluoto Offshore Oy on ilmoittanut jatkavansa Tahkoluodon merituulivoimapuiston laajennushanketta ilman kahden voimalan demonstraatiovaihetta.

Huttunen Riku
Työ- ja elinkeinoministeriö

Vilén Outi
Työ- ja elinkeinoministeriö - Energiaosasto